

Dueodde. Klitter med verdens fineste sand.

På Sydbornholm finder vi Dueodde. Det er et smukt landskab med høje klitter og meget flotte badestrande, og navnet smager også af sol, sommer og herlige fritidsudfoldelser ved stranden. Spørger man en bornholmer om verdens bedste badestrand, blinker de ikke engang med øjnene. Men siger Dueodde. Selvfølgelig er stedet meget besøgt om sommeren, men stranden er så stor, at begreber som ”fluepapir” ikke findes.

Sandet ved Dueodde er også meget fint. Det er faktisk så fint, at det knirker når man går på det. Og samtidig er sandet blændende hvidt.

Sandet ved Dueodde er også flyvesand. Skabt for tusindvis af år siden af kvartssand, aflejret på havbunden. Her hvirvlede sandet rundt med bølgenes kraft og endte som små runde sandkorn. Langt senere skyllede bølgerne sandet op på stranden som flyvesand. Blæsten skabte derefter de store klitter, men den helt lyse farve på sandet skyldes det store indhold af helt hvide kvartskorn.

Engang blev det fine sand ved Dueodde brugt som ”skrivesand” af kancelliet i København. Det var før trækpapirets tid. Sandet blev anvendt til at suge blækket på det skrevne ark papir. Sandet blev også brugt som sand i timeglas, og som reklame for det fine sand blev der i 1938 sendt en hel skibsladning til en verdensudstilling i London.

Men flyvesandet skabte også sandflugt. Den voldte i ældre tider store økonomiske problemer for egnen. I året 1618 blev fire gårde helt ødelagt af sand. Og året 1711 kom sandflugten tilbage og dækkede seks andre gårde.

Fra gammel tid var strandmarken kongens ejendom. I forbindelse med en udskiftning i 1805 blev området tilbudt gratis til alle bønder med jord til strandmarken – mod en forpligtelse til at plante fyrretræer for at dæmpe sandflugten.

Det skete dog først efter 1870. Men på den måde fik stedets gårde derfor store områder ganske gratis, og bagefter kunne de sælge grundene til sommerhuse. I dag er det øens dyreste grunde.

Fra 1936 blev hele Dueodde fredet, men dermed havde sandflugten og de mange naturkræfter også frit spil med nedbrydning af kysten og dannelse af nye klitter. Der er også undersøiske klitter langt fra kysten.

Det vil sige, at farvandet er farligt for skibe. Derfor blev der allerede i 1880 bygget et fyrtårn.

Det gamle fyr af granit kan ses ved landevejen, men blev fra 1962 afløst af et helt nyt fyrtårn, for de mange fyrretræer havde skjult synet af lyset fra det gamle fyr.

Dueodde Fyr blev til gengæld anlagt helt ude i klitterne. Det har en højde af 47 meter og er dermed Nordeuropas højeste fyrtårn.

Værd at vide:

For enden af Fyrvej ved iskiosken fører en fin gangbro gennem klitterne til stranden ved kysten. Den er også velegnet for dårligt gående og brugere af kørestole. Men hvis man i stedet ønsker at udforske områdets små vandhuller og sumpe og finde sjældne planter, spændende tudser og fugle skal man finde de små stier gennem klitterne. Af spændende planter findes den lille kødædende rundbladet og liden ulvefod. I sumpene har den grønbrogede tudse øens største forekomst. Fuglelivet er også rigt. Særligt om efteråret hvor fuglene trækker mod sydens varme lande.

Tekst/foto: Søren P. Sillehoved.